

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології
Бондар В. І.

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни за вибором студентів

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ

освітнього рівня _____ бакалавр _____

галузі знань _____ 01 Освіта _____

спеціальності _____ 012 Дошкільна освіта _____

Шифр за навчальним планом __ ВВ2.2.1. __

ОПП __ Дошкільна освіта та психологія __

__ Дошкільна та інклюзивна освіта __

__ Дошкільна освіта та іноземна мова __

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Етнокультурні технології в роботі з дітьми», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від «05» квітня 2018 р., протокол № 12.

Розробники програми: Поворознюк С.І., доцент кафедри методик та технологій дошкільної освіти, кандидат філологічних наук.

Затверджено на засіданні кафедри методик та технологій дошкільної освіти

«27» серпня 2019 року, протокол № 1 .

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Луценко І. О.
(прізвище, ініціали)

I. Опис навчальної дисципліни

Шифр дисципліни BB2.2.1.

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю	
Галузь знань 01 Освіта (шифр, назва)	Кількість кредитів – 3 ЄКТС	Методи навчання 1. Лекції. Семінарські заняття з застосуванням роздаткового матеріалу. 2. Індивідуалізоване спілкування студента з викладачем через мультимедійні засоби. Використання мультимедійних освітніх технологій у процесі самонавчання (друковані, аудіо -, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж) Форми поточного контролю <u>Модульна контрольна робота, контрольне тестування, розробка конспекту заняття, підготовка творчих завдань</u>	
Спеціальність (код, назва) 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин 216		
Освітній рівень (бакалавр) бакалавр	<i>Денна</i> 91		<i>Заочна</i> 108
	Лекції:		
	18		8
Статус дисципліни (Нормативна) вибіркова	Семінарські (практичні) заняття:		
	21		4
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 4 (2019)	Лабораторні заняття:		
	-		-
Семестр VII (денна форма) VII – VIII (заочна форма)	Індивідуальна робота:		
	-	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 6 год. - самостійна робота	51	96	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська			
Передумови навчання педагогіка, психологія, історія України, народознавство			

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни за вибором студентів «Етнокультурні технології в роботі з дітьми» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є з'ясування сутності понять «етнокультура» й «етнокультурні технології», а також основних принципів формування в студентів знань зі сфери української традиційно-побутової культури та оволодіння методикою її навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: курс «Етнокультурні технології в роботі з дітьми» передбачає тісний зв'язок із дисциплінами: «Педагогіка», «Історія України», «Історія культури», «Українознавство», «Загальна психологія», «Дитяча література», «Релігієзнавство», «Філософія».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Етнокультурні технології в роботі з дітьми» є ознайомлення студентів із основними категоріями, етапами розвитку етнокультури українців, сукупністю виховних прийомів, форм, методів, засобів навчання та виховання, що базуються на фундаментальних засадах народної педагогіки, теорії етносу, етнопсихології, культурології, фольклористики, соціально-культурної діяльності, які дозволяють оптимізувати й активізувати процес засвоєння, збереження і відтворення етнокультури в сучасних умовах.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Етнокультурні технології в роботі з дітьми» є такі:

- 1) оволодіння майбутніми фахівцями основними поняттями та змістом навчальної дисципліни;
- 2) прищеплення навичок дослідження виховного потенціалу етнокультури українців;
- 3) розвиток методичних умінь студентів у сфері використання етнокультурних технологій у роботі з дітьми;
- 4) виховання у студентів інтересу до етнічної культури.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№	Результати навчання	Компетентності
1.	<i>Знати</i> особливості використання досвіду етнокультури в сучасній родині та освітньому процесі. <i>Вміти</i> використовувати методики навчання та виховання дітей залучаючи кращі здобутки етнокультури; у роботі з батьками здійснювати інформаційно-	<i>Здатність</i> до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів) (КС-7)

	просвітницьку діяльність щодо пояснення завдань виховання на засадах етнокультури, роз'яснення прийомів і методів використання досягнень етнічної культури в сім'ї.	
2.	<p><i>Знати</i> підходи до планування навчально-виховної діяльності, напрямки пошукової діяльності педагога щодо пошуку та відбору оптимальних джерел виховного впливу.</p> <p><i>Вміти</i> добирати, аналізувати та записувати різні жанри фольклору з метою використання їх при плануванні та організації занять; використовувати інформаційно-комунікаційні технології як засіб підвищення ефективності професійно-мовленнєвого спілкування.</p>	Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини (КС-20)

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної програми відводиться 3 кредити ЄКТС – 91 година.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с/п	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Теоретичні основи курсу «Етнокультурні технології в роботі з дітьми»												
<i>Тема 1. Загальні питання курсу «Етнокультурні технології в роботі з дітьми».</i>	12	4	2			6	19	2	1			16
<i>Тема 2. Методологія досліджень української етнічної культури.</i>	10	2	2			6	17		1			16
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	22	6	4			12	36	2	2			32
Змістовий модуль 2.												

Етнокультурні поняття родини та рідного краю в роботі з дітьми											
<i>Тема 1. Наш родовід.</i>	16	2	4			10	18	1	1		16
<i>Тема 2. Історія рідного краю в етнокультурі українців.</i>	14	2	4			8	17	1			16
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>30</i>	<i>4</i>	<i>8</i>			<i>18</i>	<i>35</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>-</i>	<i>32</i>
Змістовий модуль 3.											
Технології використання етнокультури у роботі з дітьми											
<i>Тема 1. Природа і людина в етнокультурі українців.</i>	10	2	2			6	12	2			10
<i>Тема 2. Традиційне громадське дозвілля та етикет українців.</i>	12	2	2			8	13	2			11
<i>Тема 3. Українське народне мистецтво у всебічному розвитку дитини.</i>	17	4	5			8	12		1		11
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	<i>39</i>	<i>8</i>	<i>9</i>			<i>22</i>	<i>37</i>	<i>4</i>	<i>1</i>		<i>32</i>
Усього годин	91	18	21			52	108	8	4	-	96

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	4.1. Назва розділів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Змістовий модуль I ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КУРСУ «ЕТНОКУЛЬТУРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ»	22	6
1.1.	<i>Тема 1. Загальні питання курсу «Етнокультурні технології в роботі з дітьми». Предмет і завдання курсу, зв'язок із іншими навчальними дисциплінами. Сутність та особливості етнокультурних технологій. Етнокультурні технології в процесі формування сучасної полікультурної особистості дошкільника. Вплив дисципліни на професійне становлення фахівця дошкільної освіти.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i>	12	4

1.2.	<p>Література: базова: 2, 6, 7, 8, 13,15. допоміжна: 10, 13, 20, 27, 32. Інтернет ресурси: 1.</p> <p>Тема 2. Методологія досліджень української етнічної культури. Наукові методи дослідження етнокультури. Організація етнокультурних досліджень. Вибір об'єкта польового дослідження. Вітчизняні та зарубіжні дослідники етнокультури українців.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Література: базова: 3, 5, 9. допоміжна: 10, 13, 20, 27, 32. Інтернет ресурси: 1.</p>	10	2
2.	<p align="center"><u>Змістовий модуль II</u></p> <p align="center">ЕТНОКУЛЬТУРНІ ПОНЯТТЯ РОДИНИ ТА РІДНОГО КРАЮ У РОБОТІ З ДІТЬМИ</p>	30	4
2.1.	<p>Тема 1. Наш родовід. Поняття «предки» та «першопредки»: міфологічна і біблійна традиції. Технології ознайомлення дітей із родоводом, родиною. Технологія «Девіз».</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Література: базова: 2, 3, 5, 9, 11,12. допоміжна: 8, 13, 24,16, 26, 31. Інтернет ресурси: 1.</p>	16	2
2.2.	<p>Тема 2. Історія рідного краю в етнокультурі українців. Технології ознайомлення дітей із рідним краєм. Картографування етнокультурного середовища на малій батьківщині. Віртуальна екскурсія рідним краєм (літературне краєзнавство).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Література: базова: 2, 3, 9, 11,12. допоміжна: 8, 13, 24,26, 31. Інтернет ресурси: 1.</p>	14	2
3.	<p align="center"><u>Змістовий модуль III</u></p> <p align="center">ТЕХНОЛОГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЕТНОКУЛЬТУРИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ</p>	39	8
3.1.	<p>Тема 1. Природа і людина в етнокультурі українців.</p>	10	2

3.2.	<p>Ідея гармонійного співіснування людини і природи. Народний календар українців як основа взаємодії людини і природи. Атрибутика народних свят, традиції виконання та використання. Дитина у річному циклі свят. Технології ознайомлення дітей з народними святами. Етнокультурні квест-технології.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Література: базова: 1, 3, 11, 12. допоміжна: 8, 13, 24, 28. Інтернет ресурси: 1.</p>	12	2
3.3.	<p>Тема 2. Традиційне громадське дозвілля та етикет українців. Звичаєво-правова культура українців (система спорідненості, статеві-вікова стратифікація). Молодіжні громади. Ярмарки в системі традиційного громадського дозвілля українців.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Література: базова: 3, 10, 11, 13. допоміжна: 2, 3, 13, 28. Інтернет ресурси: 1.</p>	17	2
	<p>Тема 3. Народне мистецтво у всебічному розвитку дитини. Фольклор у системі етновиховання. Технології використання українських народних казок і пареміографії у вихованні дітей. Рольова гра «Подорож казкою». Традиційні осередки народного мистецтва та художніх промислів у естетичному розвитку молоді. Технології ознайомлення дітей із українським національним вбранням. Етнотехнологія «Віночок». Технології ознайомлення з українськими національними стравами. Технології ознайомлення з музичною культурою українців. Технології ознайомлення з традиційним побутом. Технологія «Засідання клубу знавців української етнокультури».</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> Література: базова: 2, 3, 5, 9, 11, 12. допоміжна: 1, 2, 4, 20, 21, 22, 23, 24, 27. Інтернет ресурси: 1, 2.</p>		

1.2. Плани семінарських і лабораторних занять

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ Семінарське заняття № 1

Загальні питання курсу «Етнокультурні технології в роботі з дітьми»

1. Предмет і завдання курсу, зв'язок із іншими навчальними дисциплінами.
2. Сутність та особливості етнокультурних технологій.
3. Етнокультурні технології в процесі формування сучасної полікультурної особистості дошкільника.
4. Вплив дисципліни на професійне становлення фахівця дошкільної освіти.

Завдання до теми (для самостійного опрацювання):

– Здійснити аналіз чинних програм з дошкільної освіти щодо наявності етнокультурного компонента.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 2, 6, 7, 8, 13,15.

допоміжна: 10, 13, 20, 27, 32.

Інтернет ресурси: 1.

Семінарське заняття № 2

Рід – покоління у соціокультурній традиції

1. Поняття «предки» та «першопредки»: міфологічна біблійна традиції.
2. Сакральні числа в світовій культурі та культурі української родини.
3. Обряди пов'язані з народженням дитини: традиції та сучасність.
4. Родинні традиції етнорегіонів.

Завдання до теми (для самостійного опрацювання):

– Підготувати анотацію на працю Костомарова М. І. (Костомаров М.І. Слов'янська міфологія: Вибрані праці з фольклористики й літератури. – К., 1994).

– Підготувати наукову доповідь на тему «Рюриковичі: міф та історія засновників слов'янської династії».

– Охарактеризувати традиції вибору імені для дитини та порівняти їх із сучасними.

– Визначити сутність етнокультурних принципів виховання у спадщині К. Ушинського, С. Русової, В. Сухомлинського, М. Стельмаховича.

– Аргументувати необхідність врахування у роботі вихователя з батьками дітей іноетнічного фактора.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 2, 3, 5, 9, 11,12.

допоміжна: 8, 13, 24,16, 26, 31.

Інтернет ресурси: 1.

Семінарське заняття № 3

Наш родовід

1. Технології ознайомлення дітей з родоводом, родиною.
2. «Рід, родина, Україна» (комплексне заняття).

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 2, 3, 5, 9, 11,12.

допоміжна: 8, 13, 24,16, 26, 31.

Інтернет ресурси: 1.

Семінарське заняття № 4

Поняття рідного краю в етнокультурні українців

1. Краєзнавчі технології в роботі з дітьми.
2. «Мій край – мала Батьківщина» (комплексне заняття).
3. Технології ознайомлення дітей з рідним краєм.
4. Віртуальна екскурсія рідним краєм (літературне краєзнавство).

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 2, 3, 9, 11,12.

допоміжна: 8, 13, 24,26, 31.

Інтернет ресурси: 1.

Семінарське заняття № 5

Українська народна казка в роботі з дітьми

1. Фольклор у системі етновиховання.
2. Художньо-стильові особливості казки. Жанри казкового епосу: міфологічні, чарівні (героїчні), соціально-побутові.
3. Казка у роботі з дітьми. Рольова гра «Подорож казкою».

Завдання до теми (для самостійного опрацювання):

– Підготувати конспект рольової гри «Подорож казкою» для заняття з дітьми середнього або старшого дошкільного віку.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 1, 2, 3, 10.

допоміжна: 6, 12, 14, 25, 28, 30.

Інтернет ресурси: 1.

Семінарське заняття № 6

Народна пареміографія

1. Фольклор в системі етновиховання.
2. Технології використання української пареміографії в роботі з дітьми.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 1, 2, 3, 12, 19.

допоміжна: 6, 12, 14, 25, 28.

Інтернет ресурси: 1, 2.

Семінарське заняття № 7

Традиційне громадське дозвілля та етикет українців

1. Віра, церква, релігійність українського народу.
2. Роль молодіжних громад у житті українського етносоціуму.

3. Ярмаркування в системі громадського дозвілля.

Завдання до теми (для самостійного опрацювання):

– Підготувати коротку доповідь про громадське традиційне дозвілля одного з народів світу (Японія, Китай, Об'єднане Королівство, країни Південної Америки та Західної Європи) – за вибором студента; провести аналогії з українською традицією та сучасністю.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 3, 10, 11, 13.

допоміжна: 2, 3, 13, 28.

Інтернет ресурси: 1.

Семінарське заняття № 8

Народні свята та календарно-обрядова творчість у системі етнокультурних характеристик

1. Загальна характеристика свят осіннього циклу та жанрів календарної творчості.
2. Загальна характеристика свят зимового циклу та жанрів календарної творчості.
3. Загальна характеристика свят весняного циклу та жанрів календарної творчості.
4. Загальна характеристика свят літнього циклу та жанрів календарної творчості.
5. Атрибутика народних свят, традиції виконання та використання.

6. Технології ознайомлення дітей з народними святами. Етнокультурні квест-технології.

Завдання до теми (для самостійного опрацювання):

– Дібрати 5 – 6 завдань для проведення з дітьми старшого дошкільного віку квесту, присвяченого одному з найбільш відомих свят з українського народного календаря (за вибором студента).

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 1, 2, 3, 12, 19.

допоміжна: 24, 26, 27, 28.

Інтернет ресурси: 1, 2.

Семінарське заняття № 9

Сімейний устрій і побут української родини

1. Традиційний сімейний устрій українців. Родинні взаємозв'язки та обов'язки членів української родини.
2. Побут і господарське життя родини.
3. Обряди, пов'язані з будівництвом житла та новосіллям.
4. Технології ознайомлення дітей із традиційним побутом.
5. «Символи та обереги дому» (розробка заняття, виготовлення моделей, створення сімейних альбомів).

Завдання до теми (для самостійного опрацювання):

– Проаналізувати 2 – 3 статті, вміщені в журналах «Розкажіть онукові», «Джміль» щодо практичного аспекту використання етнокультури у роботі з дітьми, на основі проведеного аналізу скласти пам'ятку для батьків.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 1, 2, 3, 10, 11, 12, 13.

допоміжна: 9, 10, 16, 26.

Інтернет ресурси: 1.

Семінарське заняття № 10

Народне мистецтво у всебічному розвитку дитини

1. Традиційні осередки народного мистецтва та художніх промислів у естетичному розвитку молоді. Технології ознайомлення дітей із українським національним вбранням. Етнотехнологія «Віночок».
2. Технології ознайомлення з українськими національними стравами.
3. Технології ознайомлення з музичною культурою українців.
4. Технологія «Засідання клубу знавців української етнокультури».

Рекомендовані інформаційні джерела:

Література:

базова: 2, 3, 5, 9, 11, 12.

допоміжна: 1, 2, 4, 20, 21, 22, 23, 24, 27.

Інтернет ресурси: 1, 2.

1.3. Організація самостійної роботи студентів

Для самостійної роботи студентів пропонується розробити конспект заняття з теми «Мій край – мала Батьківщина» з використанням підготовленої віртуальної екскурсії своєю малою батьківщиною.

Для самостійної роботи студентам пропонується підготувати віртуальну екскурсію рідним краєм з метою закріплення знань щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з малою батьківщиною

Також студентам пропонується апробувати етнокультурну технологію «Девіз» і підготувати розробку родинного герба власної родини.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Семінарські заняття передбачають усні відповіді студентів на поставлені питання, що стосуються найважливіших аспектів використання етнокультурних технологій у роботі з дітьми. На практичних заняттях пропонуються до виконання деякі форми творчої роботи: виконання логічних дій доведення та спростування, здійснення порівняльного аналізу, обговорення дискусійних питань, складання міні-гlossарію з окремої теми та плану-конспекту заняття з етнокультурних технологій у роботі з дітьми для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку тощо).

При оцінюванні знань студентів застосовуються такі види контролю: поточний контроль (опитування, дискусії, заслуховування фіксованих виступів, обговорення

рефератів з проблематики семінарських занять); рубіжний контроль (контрольна робота або тестування з окремих тем програми на завершення вивчення певного змістового модуля).

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Для підсумкового оцінювання знань студентів проводиться залік.

Питання для підготовки до заліку

1. Етнокультурний компонент у програмі дошкільного виховання «Соняшник».
2. Український комунікативний етикет як національний кодекс мовленнєвої поведінки українців.
3. Сформулюйте мету та структуру комплексного заняття «Земле моя рідна».
4. Мова як важливий чинник формування етнокультурної ідентичності народу.
5. Ярмаркування в системі громадського дозвілля.
6. Сформулюйте мету та структуру комплексного заняття «Державні символи України» для дітей старшого дошкільного віку.
7. Аналіз посібника А. М. Богуш «Українське народознавство у дошкільному закладі».
8. Обряди, пов'язані з будівництвом житла.
9. Сформулюйте мету та структуру комплексного заняття «Іде Святий Миколай» для дітей середнього дошкільного віку.
10. Етнокультурна діяльність Лесі Українки.
11. Двовір'я українців як форма компромісного співіснування язичництва та ортодоксального християнства.
12. Запропонуйте хід розваги «Віночок – оберіг дівочий» для дітей старшого дошкільного віку.
13. Засоби виховання дітей у етнокультурі українців.
14. Поняття «предки» в біблійній традиції.
15. Сформулюйте мету та структуру комплексного заняття «Українці ми маленькі. Вишиванка» з дітьми середнього дошкільного віку.
16. Аналіз посібника І. О. Луценко «Моя країна – Україна. Українське країнознавство для дошкільнят».
17. Дитина у річному циклі свят (весняні свята) .
18. Сформулюйте мету та структуру заняття з дітьми старшого дошкільного віку «Люби і знай свій рідний край».
19. Польове дослідження: сутність, способи проведення.
20. Поняття «предки» у міфологічній традиції.
21. Розробіть хід заняття з дітьми середнього дошкільного на тему «Українська хата».
22. Методи використання казки в роботі з дітьми.
23. Сутність етнокультурних принципів виховання у спадщині М. Стельмаховича.
24. Складіть хід заняття з ознайомлення дітей молодшого дошкільного віку з представниками рослинного світу рідного краю «Весняна мандрівка».
25. О. Бріцина про етнокультурну роботу з дітьми.

26. Фольклор у системі етновиховання.
27. Складіть план-конспект проведення дозвілля батьків за участю дітей старшої дошкільної групи «Подорож країнами».
28. Сутність етнокультурних принципів виховання у спадщині В. Сухомлинського.
29. Етнокультурний компонент у програмі дошкільного виховання «Українське дошкілля» (в редакції 2017 року).
30. Складіть план-конспект проведення дозвілля батьків за участю дітей старшої дошкільної групи «В гостях у майстрів».
31. Сутність етнокультурних принципів виховання у спадщині С. Русової.
32. Церква в системі народного дозвілля українців.
33. Наведіть приклади 2 – 3 видів роботи щодо ознайомлення дітей із історією їхньої малої Батьківщини.
34. Етнокультурний компонент у освітній програмі для дітей від двох до семи років «Дитина».
35. Сутність етнокультурних принципів виховання у працях А. М. Богуш.
36. Сформулюйте мету та структуру комплексного заняття «Хто є хто в нашій родині».
37. Роль досліджень Бориса Грінченка у розвитку української етнологічної науки.
38. Уявлення українців про сакральне значення чисел (1, 2, 3, 6, 7).
39. Запропонуйте 2-3 види роботи вихователя з дітьми із використанням поданого тексту:

*Оцей пальчик — мій дідусь, а оцей — бабуся,
 Оцей пальчик — мій татусь, а оцей — матуся,
 А цей пальчик — оце я!
 А це вся моя рідня!*
40. Системно-структурний метод дослідження етнокультури.
41. Звичаєво-правова культура українців.
42. Визначте програмний зміст заняття на тему «Тато, мама, дитина – це і є моя родина» для дітей молодшого дошкільного віку.
43. Внесок Івана Франка у розвиток української етнологічної науки.
44. Молодіжні громади у системі громадського дозвілля молоді.
45. Запропонуйте свій конспект ходу заняття на тему «Рід, родина, Україна» для дітей старшого дошкільного віку.
46. Етнопсихологічні методи дослідження етнокультури (спостереження, анкетування, інтерв'ю).
47. Внесок Павла Чубинського в дослідження української етнокультури.
48. Підготуйте план-конспект заняття з дітьми старшого дошкільного віку на тему «Наш родинний альбом».
49. Мета та завдання застосування етнокультурних технологій у роботі з дітьми.
50. Віра та церква в житті українців.
51. Наведіть приклади 2-3 народних ігор для використання в роботі вихователя під час занять із ознайомлення дітей із народними ремеслами.
52. Вплив дисципліни «Етнокультурні технології у роботі з дітьми» на професійне становлення фахівця дошкільної освіти.

53. Народний календар українців як основа взаємодії людини і природи (принципи укладання, загальна характеристика календарних циклів).
54. Наведіть приклади 10 приказок і прислів'їв для формування родинно-побутової компетенції дітей дошкільного віку.
55. Зв'язок курсу «Етнокультурні технології у роботі з дітьми» з іншими навчальними дисциплінами.
56. Ідея гармонійного співіснування людини і природи в світогляді українців.
57. Наведіть 3 – 4 приклади казок, які можна використати у процесі формування етнокультурної компетентності дітей дошкільного віку, зазначте мету їх використання.
58. Методи абстрагування та реконструктивний у дослідженні етнокультури.
59. Особливості становлення українського літочислення.
60. Наведіть приклади ігор, що використовуються у роботі з дітьми дошкільного віку щодо ознайомлення дітей із народними святами.
61. Метод типологічного аналізу етнокультури.
62. Художньо-стильові особливості казки.
63. Наведіть приклади видів співпраці з батьками вихованців під час формування родинно-побутової компетенції.
64. Порівняльно-історичний метод дослідження етнокультури.
65. К. Ушинський про вплив етнокультури на становлення особистості.
66. Наведіть приклади 2 – 3 видів роботи вихователя з дітьми дошкільного віку під час проведення занять із ознайомлення з родиною.
67. Предмет і завдання курсу «Етнокультурні технології в роботі з дітьми».
68. Дитина у річному циклі свят (зимові свята).
69. Доберіть 2 – 3 завдання для роботи щодо ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з рідним краєм.
70. Польове дослідження: вибір об'єкта дослідження.
71. Уявлення українців про сакральне значення чисел (12, 13, 40).
72. Сформулюйте мету та структуру заняття з дітьми старшого дошкільного віку «Мій рідний край».
73. Дитинство як важливий етап формування етнокультурної компетентності людини.
74. Технічні засоби навчання в етнокультурній роботі вихователя.
75. Сформулюйте мету та структуру комплексного заняття «На веселому ярмарку».
76. Сутність етнокультурних принципів виховання у спадщині Русової. С.
77. Поняття етнокультурного виховання.
78. Сформулюйте мету та структуру комплексного заняття «Хліб – усьому голова».
79. Етнокультурний компонент у програмі дошкільного виховання «Світ дитинства».
80. Поняття етнокультурної компетентності.
81. Запропонуйте по 2-3 приклади українських соціально-побутових казок для використання у роботі з дітьми, поясніть мету їх використання.

82. Сутність етнокультурної компетентності за Базовим компонентом дошкільної освіти.
83. Поняття етнокультурних технологій.
84. Наведіть приклади 2 – 3 видів роботи щодо ознайомлення дітей із українським декоративно-ужитковим мистецтвом.
85. Поняття «першопредки» в біблійній традиції.
86. Охарактеризуйте жанрово-стильові різновиди народної казки та зміст роботи над ними з дітьми дошкільного віку.
87. Складіть план-конспект проведення свята для дітей старшої дошкільної групи «Чарівний світ народної казки».
88. Поняття «першопредки» у міфологічній традиції.
89. Внесок Бориса Грінченка в дослідження української етнокультури.
90. Наведіть приклади 2 – 3 видів роботи щодо ознайомлення дітей із державними символами України.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Контроль успішності студентів із урахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види і терміни контролю. **Підсумковий рейтинговий бал** складається з **суми семестрових рейтингових балів**.

Шкала оцінювання поточного контролю:

1. *Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється:*

0 балів – відповідь відсутня.

1 бал – відповідь частково правильна, але студент допускається значної кількості грубих помилок.

2 бали – відповідь студента частково правильна, але допускаються значні помилки.

3 бали – відповідь правильна, неповна, допускаються незначні помилки.

4 бали – відповідь правильна, неповна, студент не допускається помилок.

5 балів – відповідь правильна, повна, без помилок.

2. *Відповідь студента на практичному та лабораторному занятті оцінюється:*

0 балів – завдання не виконане.

1 бал – завдання виконане з великою кількістю помилок.

2 бали – завдання виконане, але частково допускаються значні помилки.

3 бали – завдання виконане повністю, допускаються незначні помилки.

4 бали - завдання виконане повністю, помилок немає, оформлення не відповідає вимогам.

5 балів - завдання виконане повністю, помилок немає, оформлення відповідає вимогам.

Критерії оцінювання індивідуального завдання (реферату)

0 - 2 бали – завдання виконане частково (тема розкрита не повністю, відсутня презентація, оформлення не відповідає вимогам).

3 - 4 бали – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, відсутня презентація, оформлення не відповідає вимогам).

5 - 6 балів – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація частково супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам).

7 - 8 балів - завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам).

9 - 10 балів - завдання виконане повністю (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам).

Критерії оцінювання підсумкових (модульних) контрольних робіт

Протягом вивчення дисципліни проводиться дві модульних контрольних роботи. Перша модульна робота передбачає виконання студентом тестового завдання з відповідним розрахунком балів (за правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал; всього в тесті 10 питань). Друга модульна робота складається з трьох завдань (два теоретичних та одне практичне). Перші два завдання оцінюються трьома балами, а за виконання третього практичного завдання студент отримує 4 бали; в підсумку всі бали додаються.

0 балів – завдання не виконане.

1 бал – завдання виконане з великою кількістю помилок.

2 бали – завдання виконане частково допускаються значні помилки.

3 бали – завдання виконане частково, допускаються незначні помилки.

4 бали - завдання виконане повністю, помилок немає, приклади не наведені.

5 балів - завдання виконане повністю, помилок немає, наведені приклади.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

			дисципліни
--	--	--	------------

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
відмінно	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні та творчому використанні набутих знань та умінь, за виконання завдань у повному обсязі.
добре	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань; за виконання завдань у достатньому обсязі.
задовільно	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань.
незадовільно	ставиться студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмного матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

VI. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Етнокультурні технології в роботі з дітьми»,
«Дошкільна освіта», IV курс

7 семестр

Тиждень	I	II	III	IV	V
Модулі	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3		
Лекції	1, 2	3,4	5	6	7
Дати					
Теоретичні розділи	Теоретичні основи курсу «Етнокультурні і технології в роботі з дітьми»	Етнокультурні поняття культури та рідного краю в роботі з дітьми	Технології використання етнокультури у роботі з дітьми		

Теми лекцій	Загальні питання курсу «Етнокультурні технології в роботі з дітьми».	Методологія досліджень української етнічної культури.	Наш родовід.	Історія рідного краю.	Природа і людина в етнокультурні українців.	Громадське дозвілля та етикет українців XIX – середини XX ст.	Народне мистецтво у всебічному розвитку дитини.
Теми семінарських занять	Загальні питання курсу «Етнокультурні технології в роботі з дітьми».	Історія досліджень етнокультури українців	Рід – покоління у соціокультурній традиції Наш родовід.	Історія рідного краю.	Українська народна казка. Народна пареміографія.	Громадське дозвілля та етикет українців у XIX – сер. XX ст. Народні свята та календарно-обрядова творчість в системі етнокультурних характеристик.	Сімейний устрій і побут української родини Народне мистецтво у всебічному розвитку дитини.
Види контролю				Контрольне тестування. Реферативні повідомлення.		Залік	

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні джерела

1. Артюх Л. Ф. Звичаї українців у народному календарі / Л. Ф. Артюх. – К., 2012.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / [науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Пироженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю.]. — К. : Видавництво, 2012. – 26 с. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij_komponent-doshkilnoji_osviti_v_ukrajini/
3. Богуш А.М. Українське народознавство в дошкільному закладі : навчальний посібник / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко. – К., 2004. – 570 с.
4. Боряк О. Україна: етнокультурна мозаїка / О. Боряк. – К. : Либідь, 2006.
5. Войтович В. Українська міфологія / В. Войтович. – К., 2005.

6. Данилюк І. Етнічна психологія як галузь наукового знання: історико-теоретичний вимір / І. Данилюк. – К. : Самміт-Книга, 2010.
7. Дитина : Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол. : Г. В. Беленька, О. Л. Богиніч, Н. І. Богданець-Білоskalенко [та ін.]; наук. ред. : Г. В. Беленька, М. А. Машовець; Міністерство освіти і науки України, Київський університет ім. Б. Грінченка. – К. : Київський університет ім. Б. Грінченка, 2016.
8. Долинна О. Програми для дошкілля в освітньому просторі України / О. Долинна, О. Низьковська // Дошкільне виховання. – 2011. – № 9.
9. Каплуновська О. «Україна – моя Батьківщина». Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / О. М. Каплуновська, І. І. Кичата, Ю. М. Палець; за наук. ред. О. Д. Рейпольської. – Тернопіль : Мандрівець, 2016.
10. Лозко Г. Етнологія України. Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект / Г. Лозко. – К. , 2001.
11. Лозко Г. С. Українське народознавство / Г. С. Лозко. – Вид. 5-те, зі змін. та доповн. – Тернопіль: Мандрівець, 2014.
12. Луценко І. О. Моя країна – Україна. Українське народознавство для дошкільнят / І. О. Луценко. – К. : Аконт, 2008.
13. Маєвська Л. М. Етнокультурне виховання. Нормативно-правове забезпечення: міжнародний та вітчизняний рівень: [методичні рекомендації до курсу «Основи етнокультурного виховання»] / Л. М. Маєвська. – Житомир : ЖДУ, 2007.
14. Попова О. В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні у ХХ столітті / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 256 с.
15. Придибайло О. Виховання дітей молодшого віку на основі етнокультурних традицій [Електронний ресурс] / О. Придибайло. – Режим доступу: <https://we.org.ua/kultura/vyhovannya-ditej>
16. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільня» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. – Тернопіль : Мандрівець, 2012 (в редакції 2017 року).
17. Світ дитинства : комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упоряд. : О. М. Байєр, Л. В. Батліна, А. М. Богуш та ін.; наук. керівник акад. А. М. Богуш; за заг. ред. Л. В. Батліної. – Тернопіль : Мандрівець, 2015.
18. Технологія формування полікультурної особистості дошкільника / К. Л. Крутій // Педагогічний дискурс. – 2009. – Вип. 6. – С. 104 – 109. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2009_6_25.
19. Уроки з народознавства: посібник / [упор. М.К. Дмитренко]. – К., 1995.
20. Як використовувати народознавство у школі: [посіб. для вчителів, вихователів, студентів пед. навч. закладів / ред. Р. Скульський]. – Ів.-Фр., 2000.

Додаткові джерела

1. Акімова Н.Л. Народна іграшка: Будівництво садиби / Н. Л. Акімова // Науково-методичний журнал «Позашкільна освіта». – 2012. – № 5(17). – С. 35-37.
2. Андрієвська Л.О. Свято української кухні / Л. О. Андрієвська // Шкільний світ. – 2000. – № 3. – С. 5.
3. Андроcова М. Народная игра как средство формирования готовности дошкольников к речевому общению / Андроcова М. // Дошкольное воспитание. – 2007. – № 3. – С. 113-115.
4. Антонюк В.Г. Етномузикологічні чинники навчання співу / В. Г. Антонюк. – К., 1999.
5. Бакіна Т. Загадка у фольклорному репертуарі сучасних школярів / Т. Бакіна // Народознавчі зошити. – 1996. – № 56. – С. 377-382.
6. Бібко М. С. Казка приходить на урок / М. Бібко // Початкова школа. – 1996. – № 9.
7. Бойко С. Світ писанки С. Бойко // Урядовий кур'єр. – 2000. – 21 квітня. – С. 5.
8. Болтарович З. Традиції сімейного виховання / З. Болтарович // Народна творчість та етнографія. – 1993. – № 2. – С. 16-24.
9. Бондарева Н.А. Технологія етнокультурного виховання / Н. А. Бондарева // Школа. – 2001. – № 5. – С. 38-41.
10. Бондаренко Т. Особливості традиційного одягу українців / Т. Бондаренко // Початкова освіта. – 2002. – № 2. – С. 8.
11. Бріцина О.Ю. Українська народна соціально-побутова казка / О. Ю. Бріцина. – К., 1989.
12. Виховний потенціал українського народного мистецтва, фольклору, обрядовості та звичаїв у роботі навчально-виховних закладів: Матеріали Всеукраїнської наук.-метод. семінару. 12.03.2008. – Хмельницький, 2008.
13. Гайдар Т. Жанри фольклору та відображення в них виховного ідеалу українців / Т. Гайдар // Українська мова і література в школі. – 2002. – № 3. – С. 9–12.
14. Головня Т.В. Український рушник у народних звичаях і традиціях: Урок-свято з народознавства / Т. В. Головня // Розкажіть онуку. – 2003. – № 24, серпень. – С. 41- 43.
15. Горян Г. Родинна обрядовість українців: Народини, новосілля / Г. Горян // Українська мова та література. – 2002. – № 23/24, червень. – С. 14-21.
16. Граб П.І. Варись, варись, борщику!: Традиції української кухні в поєднанні з українським фольклором / П. І. Граб // Розкажіть онуку. – 2002. – № 11/12. – С.56-58.
17. Гривнак О. Іван Огієнко про віру і вірування українців / О. Гривнак // Рідні джерела. – 2000. – № 1. – С. 35–37.
18. Гринів О. Виховний ідеал українця в науковій спадщині Володимира Яніва та Григорія Ващенка / О. Гринів // Народознавчі зошити. – 1995. – № 34. – С. 193-197.

19. Грицак Є. Дитина в українських народних повір'ях та в народному лісництві / Є. Грицак // Неопалима купина. – 1994. — № 54. – С. 75-100.
20. Грищенко Л. Гроші у звичаях, легендах, віруваннях, фольклорі українського народу / Л. Грищенко // Шкільний світ. – 2002. – № 6, лютий. – С. 4-6.
21. Гурашева Н. Традиційний український дитячий одяг / Н. Гурашева // Народна творчість та етнографія. – 1995. – № 1. – С. 77-82.
22. Данилевська Н. Вінок у народознавстві / Н. Данилевська // Українська культура. – 1996. – № 4. – С. 34-35.
23. Данилюк А.Г. Українська хата А. Г. Данилюк. – К., 1991.
24. Діалог культур: Україна у звичаях і традиціях: Родознавство: науково-метод. зб. / [авт. наук. проекту С. Черепанова]. – Дрогобич, 2003. – Вип. 1.
25. Нікітіна М. А. Фольклор в естетичному і моральному вихованні школяра / М. А. Нікітіна. – К., 2001.
26. Печенко І.П. Полікультурне виховання дітей в аспекті соціалізації особистості у дошкільному дитинстві / І. П. Печенко // Вісник Прикарпатського ун-ту: Серія: Педагогіка. – Ів.-Франк., 2008. – Вип. XVII–XVIII. – С. 109-113.
27. Сивачук Н. Збагачення мовленнєвого етикету школярів засобами пареміографії / Н. Сивачук // Початкова школа. – 1997. – № 4. – С. 24-26.
28. Сивачук Н.П. Українські народні дитячі колядки, щедрівки та посівальні пісні: навчальний посібник / Н. П. Сивачук. – К., 2002.
29. Скуратівський В. Місяцелік: Український народний календар / В. Скуратівський. – К., 1993.
30. Сопільник М. Національно-стильові особливості культур у становленні декоративно-прикладного мистецтва / М. Сопільник // Рідна школа. – 2003. – № 9. – С. 41-43.
31. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5 т. – Т. 1. – К. : Рад. школа, 1977.

Інтернет ресурси:

1. Спадщина України – <http://www.spadshina.com/ru/programs/narodoznavstvo-ukrayini-narodi-velikoyi-ukrayini/traditsii-i-obichai-narodov-ukrayini/>
2. Дерево казок – <https://derevo-kazok.org/audio-tales/>
3. Українські народні казки - <http://book4u.in.ua/audio-tales>
4. Джерельце – https://dity.te.ua/Ukrainian_children_s_songs
5. «Джміль» – <https://jmil.com.ua/2018-3>
6. Віртуальний тур українськими музеями просто неба – <http://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>
7. Світ казкового дитинства – <http://kazkar.info/>

VIII. Доповнення та зміни в робочій програмі на 20 __/__ навчальний рік

В робочу програму вносяться такі зміни:
